

— по-третє, процес формування унікальних здатностей, щоб не тільки протистояти загрозам в майбутньому, а й створити основу для подальшого зростання економіки підприємства [2].

Резюмуючи вище описане, хотілося б зауважити, що управління системою економічної безпеки є невід'ємною частиною механізму загального управління підприємством, яка, залежно від ситуації, має вирішувати такі завдання: запобігання можливим загрозам і небезпекам; усунення існуючих загроз і попередження майбутніх; виведення підприємства з кризового стану. Для удосконалення управління системою економічної безпеки підприємств необхідно оцінити власні (наявні) ресурси та ефективність їх використання; створити систему розпізнавання, класифікації та оцінки ступеня загрози і небезпеки; розробити заходи та методологію захисту відповідно до виду чи класу загрози; забезпечити реалізацію розроблених заходів. Зниження ступеня ймовірності існування загроз для конкретного підприємства забезпечується індивідуальною розробкою заходів відповідно до ідентифікації (групи, класу, ступеня) цих загроз та налагодженою системою прогнозування рівня його економічної безпеки.

Список використаних джерел

1. Живко З.Б. Економічна безпека підприємства: сутність, механізм забезпечення та управління: моногр. / З. Б. Живко. – Львів : Ліга-Прес, 2012. – 256 с.
2. Обертан Д. В. Проблеми формування методологічних основ управління економічною безпекою підприємницьких структур / Д. В. Обертан // Нау. запис (Укр. акад. друкарства). – 2015. – С. 150-155
3. Отенко І. П. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. / укл. І. П. Отенко, Г. А. Іващенко, Д. К. Воронков. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 256 с.
4. Якубівська Ю. Є. Колізії норм права та компетенції органів управління у сфері інтелектуальної власності як загроза інформаційній безпеці / Ю. Є. Якубівська // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право: Науковий журнал. Серія: Юридичні науки. – К.: УДУФМТ, 2015. – №4 (81). – С. 37-42.

Гоцко О.

*студентка II курсу юридичного факультету
Тернопільського національного економічного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
Росоляк О.Б.*

БЮДЖЕТНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ. ЗА ЧИ ПРОТИ?

У світі вже давно зрозуміли, що управління на місцях це ключ до успіху. В 2014 році український уряд та парламент взяли курс на децентралізацію влади, де головною метою є створення сильних громад і підвищення їхнього статусу та добробуту.

Отже, **метою** нашого дослідження є всебічний аналіз фінансової децентралізації в світлі реформи децентралізації влади в Україні.

Одним з найголовніших питань у даній реформі є зміна процедури фінансування та отримання бюджетної самостійності новотворених громад. Що ми спостерігали раніше? Районні ради нічого не вирішують, села не заробляють коштів, а більша частина бюджету розподіляється центральними органами зверху по ієрархії, тобто до сіл кошти практично не доходили. Тому настала нагальна проблема щодо оновлення бюджетної системи. Люди на місцях краще знають як їм раціонально використати кошти, наприклад, на ремонт доріг чи на освітлення вулиць. Об'єднання громад дасть можливість для збільшення ресурсів на місцях.

У 2015 році здійснено перший етап бюджетної децентралізації: прийнято зміни до Бюджетного та Податкового кодексів України щодо передачі органам місцевого самоврядування додаткових бюджетних повноважень і закріплення стабільних джерел доходів для їх реалізації. Пріоритетами запроваджених змін визначено розширення прав органів місцевого самоврядування у прийнятті рішень та надання їм повної бюджетної самостійності щодо наповнення своїх бюджетів та здійснення видаткових повноважень. Одночасно передбачено збільшення джерел формування дохідної бази місцевих бюджетів за рахунок передачі окремих доходів з державного бюджету, запровадження нового виду податку – акцизного податку з кінцевих продажів, розширення бази оподаткування податком на нерухомість. Водночас зі змінами до Податкового кодексу України підвищено фіскальну незалежність органів місцевого самоврядування щодо місцевих податків та зборів, зокрема шляхом надання права самостійного визначення ставок податків та встановлення пільг з їх сплати [1].

Згідно із даними уряду, реформа стартувала досить успішно, але багато людей вважають, що деякі громади стикнулися з тим, що бюджет одного успішного села чи міста тепер треба ділити із селами, де сільські ради не роблять нічого для його забезпечення. Тому в даній роботі, ми спробуємо з'ясувати плюси та мінуси реформи децентралізації в Україні.

Важливо наголосити, що, по-перше, бюджетна децентралізація і дерегулювання не є синонімами і не є самоціллю. Основне призначення децентралізації – максимально ефективно реалізувати функції держави, шляхом вдосконалення міжбюджетних відносин, а також контролю за бюджетним процесом. По-друге, бюджетна децентралізація не заперечує централізацію, якщо система «центр-регіони» побудована розумним чином з чітким розподілом зон впливу та компетенцій [2].

На нашу думку, якщо більше повноважень матимуть ті органи, що ближче до людей, то все виконуватиметься набагато ефективніше та результат не змусить на себе чекати.

Щодо переваг укрупнення громад, то:

- відбувається збільшення місцевих бюджетів за рахунок субвенцій та дотацій з боку держави;
- місцеві податки стають основою місцевого бюджету;
- можна залучати інвестиції, без різного роду дозволів з Києва;
- стабільне отримання коштів від держави;
- реєстрації і посвідчення можна отримувати на місцях;
- сьогодні громади самостійно можуть вирішувати куди і на що підуть кошти;

- громади не залежать від районів чи областей та стають самостійними;
- надаються кошти на розвиток інфраструктури, які розподіляються між громадами пропорційно до кількості населення та території;
- завдяки територіальним та земельним ресурсам, створюється перспектива розвитку інфраструктури;
- посилюються можливості у місцевих бюджетах;
- створюються сприятливі можливості для розвитку малого та середнього бізнесу шляхом зниження адміністративних бар'єрів;
- тепер ОТГ отримують 60% податку на доходи громадян, які використовуватимуться на потреби громади;
- з'являються нові робочі місця.

Для прикладу, Байковецька об'єднана громада, що на Тернопільщині, успішно використовує переваги децентралізації, а саме громада успішно фінансує та розвиває дитсадки, школи, будинки культури. Села, що приєдналися були неспроможними самостійно розвиватися, а сьогодні практично всюди дорога покрита асфальтом, проведене вуличне освітлення та в кожному селі поставлено дитячі майданчики.

Проводячи короткий аналіз доходів Байковецької ОТГ за 2015 та 2016 роки, то ми можемо сміливо говорити про реальний успіх. Якщо за 2015 рік власні ресурси громади становили близько семи тисяч гривень, то наступного року в скарбничці було близько тридцяти тисяч гривень, з яких в першому випадку державна субвенція становила менше тисячі гривень, а в другому близько п'яти тисяч, а щодо ПДФО, то за 2015 на громаду не було виділено коштів взагалі, а за 2016 ОТГ отримали близько двадцяти шести тисяч гривень.

Попри явні переваги бюджетної децентралізації є також різного роду недоліки та ризики, а саме:

- не всі видатки покриваються за рахунок трансфертів з держави і новостворені громади повинні дофінансовувати з власних бюджетів ті галузі, які ще вчора були під опікую центральних органів влади;
- зменшується ефективність контролю за бюджетом;
- невідповідність законодавства до реалій (наприклад, громади не можуть розпоряджатися землею, що знаходиться поза межами населених пунктів, оскільки не має відповідного закону, що надасть реальні повноваження щодо розпорядження ресурсами);
- молоді кваліфіковані спеціалісти не хочуть працювати за зарплати, які їм пропонують в громадах;
- Брак знань та відповідальності нових кадрів;
- Внаслідок децентралізації можуть з'явитися приватні села.

На останньому пункті неможливо не зупинитися, оскільки не так давно на кожному каналі фігурував скандал із приєднанням села Сичавка, що на Одещині. По обидві сторони барикад є громади, що хочуть приєднати до себе селище містечко Южне, в якому все є для того, щоб розвивати та розбудовувати інфраструктуру в Сичавці і село Визирка, яке бореться з тими ж проблемами, що й Сичавка. Здавалося б, що вибір жителів буде очевидним, але на таємних виборах територіальної громади центром стає село Визирка. Як з'ясувалася пізніше, чималий вплив на владу та людей має Олег Куталадзе, який є засновником найбільшого портового оператора в Україні

ТІС. Підприємству потрібні землі для свого розвитку, і влада на місцях відкрито приймає рішення на користь саме підприємства.

Мова йдеться про те, що село фактично підпадає під опіку місцевого «князька», який бачить вигоду лиш для себе і не зважає на інтереси населення. І від такого явища не застраховане жодне селище чи хутір в Україні.

Отже, суть реформи в тому, щоб кожна громада забезпечувала людину комфортом, якісним медичним обслуговуванням, освітою і так далі. При об'єднанні, громади отримують більше територіальних, демографічних та земельних ресурсів. Звідси виходить, що чим більша територія та кількість населення, тим кращий бюджет у громади (у вигляді трансфертів). Земля в перспективі також може стати можливістю економічного розвитку, а в результаті і відбудови інфраструктури.

Тому, на нашу думку, відхід від централізованої системи управління в цілому та бюджетної системи зокрема в державі є одним з найвдаліших проектів влади, що в недалекому майбутньому дасть для країни хороший та стабільний результат.

Список використаних джерел

1. Інформація Міністерства фінансів України щодо виконання Державного бюджету України за 2015 рік. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukurier.gov.ua/uk/articles/informaciya-ministerstva-finansiv-ukrayini-08/>

2. Возняк Г. В. Переваги та ризики бюджетної децентралізації: теоретико-методологічні аспекти / Г. В. Возняк // Проблеми економіки. – 2015. – №2. – ст. 254. – Режим доступу: http://www.problecon.com/pdf/2015/2_0/253_257.pdf

Довбуш Р.

*студент магістратури юридичного факультету
Тернопільського національного економічного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри
кримінального права та процесу ТНЕУ
Олійничук Р.П.*

ЕКОНОМІЧНА ЗЛОЧИННІСТЬ ТА ЇЇ ХАРАКТЕРНІ ОЗНАКИ

В сучасних умовах усі сфери господарювання потерпають від об'єктивних негативних факторів, а також суб'єктивних чинників, які є результатом протиправних діянь окремих осіб або злочинних угруповань, направлені на індивідуальне збагачення та лобювання власних інтересів. Такі протиправні діяння у сукупності становлять економічну злочинність.

В.М. Попович під економічною злочинністю розуміє сукупність економічних злочинів, вчинених у сфері цивільного обігу речей, прав, дій за певний період часу з протиправним використанням легітимних технологічно-облікових операцій фінансово-господарських і цивільно-господарських інструментів, організаційно-регулятивних та контрольних-управлінських прав і повноважень [3, с. 116]. Водночас В. Б. Головкін вживає синонімічний термін «злочинність у сфері економіки», під яким пропонує розуміти корисливу злочинну діяльність